

ՕՐԱԳԻՒԹ ԶՄԻՒԹՈՆԻԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՄԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԻ ՊՐԵՄԻԱ , 25 Մայիսի :

լ ըսդրոյս նախընթաց թերթին մէջ] սնտոնի
Համաշխարհական տրհեստից հանդիսին բացուե-
լուն վրայօք խօսելով՝ ըսինք թէ բարձրապատի-
Ալցերթ իշխանը Համաշխարհական ցոյցին համա-
ռօտ տեղեկութիւնը կարդաց օգոստափառ Վ կը-
թորիա թագուհւոյն առջև : ԵՇաւասիկ նոյն ա-
տենախօսութե՛ օրինակը . և Ե՞նդզիո թագուհ-
ւոյն պատասխանը :

“Օդոստափայլ Վեհափառութիւն ձեր բարեհաճեցի թոյլ տալ մեզ, գործակալացս Համաշխարհական ցոյցին որ կարգեցաք ձեր կառավարութեան հրամանադրաւը որ ՚ի Յունիլարի 1850, հրաման խնդրել ՚ի ձենք ամենայն աղինածական յարգանօք՝ ձեր աչաց առջև գնելու համար համառօտ տեղեկութիւն մը մեր աշխատութեանցը վրայ մինչև այս բարեբաղդ օրը, որ Համաշխարհական ցոյցը պիտի բացուի ձեր Վեհափառութեան ընորհիւը :

“ Զեր Ա Եհափառութենէն մեզ շնորհուած
իշխանութեան զօրութեամբ , հաստատուն և
մանրամասն քննութիւնը ամէն նիւթոց վկայօք
զորս հաճեցաց յանձնել մեր հետազոտութեցը՝
այսինքն մէկ կողմէն փնտուեցինք օգտակարագոյն
միջոցը այս տէրութեան մէջ մացնելու անգ զիացի
գաղթականաց երկիրներուն արտադրութիւնները
նմանապէս օտար աղբաց գաղթականութեանց
բերքերը . միւս կողմէն հոգ տարինք տմէնէն վաւ
յելուչ և յարմար տեղը գտնել ամաշխարհական
ցոյցին շինութեանը համար . վերջադիմ ս այս գոր-
ծառնութեան ընդ հանուր առ աշնորդութիւնը և
հետեւելու օգտակարագոյն ընթացքը վինուե-
ցինք . թէ՛ շնորհուելու վարձատրութեանց տեսա-
կը սորչելու համար , և թէ՛ անոնց բաժանման
վկայօք անկողմնապահ արդարութիւնն մը ՚ի գործ
գրուելու համար :

“ Այս ըննութեամբ կամ երը ընելէն ետե , և ձեր
Վեհափառութեան մեր վաս դրած պարտաւո-
րութիւնները կատարելու համար , չատ անգամ
գումարուեցանք բոլոր զործակալները մեկ տեղ

我們要創造那種理想的社會。

ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՈՍՔ ԱՎԴՎՈՅՑ ՊՐԱՅ
(Հարուսակութիւն 2) (1)

Վայրաբաղաբին գլխաւոր նամակատունը (Ճե-
նէրը կօմի օֆիիս), Ենթակա Վերթինս լը կրենտ
ըստած փողցն է Աիթիի մօտ . շատ մեծ շնու-
թիւն մըն է , ուր գրեթէ աշխարհիս տեսն կող-
մերուն հետ թղթակցական գործառնութիւնները

մեծ գործունէութեամբ գլուխ կրտսարուին : Աշխարհիս ամէն կողմի թղթակցութեանց համար զատ զատ պատուհաններ կան , ուրիշ կընդունուին ու կըյանձնուին նամակները : Ամէն երես ելի մարդկի ու վաճառականները՝ նամակատան մէջ զատ զատ խորչեր ունին , որոնք թուահամարեալեն ու սմանք այբուբենական կարգով շարուած ու տէրերը մեծ գիւրութիւններ այս միջոցով իրենց նամակնին ձեռք բերելու՝ իրենց

թիւը կամ գիրք հարցընելով պատուէ հանր կեցող
մարդուն , որ խկոյն կ'իմացնէ թէ նամակ ունին
թէ ոչ Այս խորչերը կ'ըսուի թէ քսան հազար-
էն աւելի է ու տարեկան գինը մէկ լիրա է :

ակը) կ'ըսեն, կրնայ ըլլաւլոր

և ընդհանուր ցոյցին վերաբերեալ բաղմաթիւ

խնդրոց լւծումը՝ յանձնեցից մասնաւոր ժաղկաց որ կազմուեցան լսու մասին մեր գործակալաց ժողովայն անդամներէն և լսու մասին մեծապատճեւ անձննքներէ որ երեւելի հանդիսացեալեն գիտութեանց և արուեստից մէջ։ Այս մեծաշուք անձինքը սիրուլ ընկալան մեր հրաւերը և իրենց թանկադիմն ժամանակի նույիրեցին մեզ։

“ Ո՞եր քննութեանց ենթակայ եզօղ գլխաւոր
խոդ բոց մէջ, կարեւորներէն մէկն էր որոշել զպայ
մանները, որոց համեմատ պիտի ընդունուէին
Համաշխարհական ցոյցը բերուելու բաները,
Ոտածեցինք թէ այս գործառնութեան գլխաւոր
նշանակինիքն է թողուլ զայն բոլորովին կամաւոր
ստորագրութեանց բոլոր ազգաց, ուստի առանց
տարակուսելու որոշեցինք որ ընդհանուր հանդիչ
տարանք գրուելու բաներուն համար ամեննեին
տուրք մը ցառնուի: Խորհեցանք նաև թէ խրկուած
տպահները՝ ընտրելու պաշտօնը՝ օտար ազգաց
ասպահնաց համար, հարկ էր թողուլ օտարազգի
գործակալաց ժողովին, որ իրենց կուռավարու
թեանց կողմանէ կաղմեալեն. իսկ ազգային ար-
տադրութեանց ընտրութիւնը թագաւորական
լանձնարարական ժողովին կրթիքաբերէր ընել:

“ Համօւթեամբ օրտի կըճանուցանեմք սյսօր թէ մեր ամէն նախատեսութիւնները յաջողութիւնի գործ գրուեցան : Համաշխարհական զայցին համար ձեր Վեհափառութեն բարեխմամ նուերը կամաւոր տուչութեանց նշանը եղաւ մինչև անդամ ձեր հպատակաց ամէնէն նուաստ գասուն մէջ, և այս կամաւոր տուչութիւն գումարուած գրամբ առայժմ 65,000 լիռա սթէրլինի կըհսունի այսինքն 7 միլիոն 150,000 դրամ Տեղական մասնաւոր ժողովներ կաղմնուեցան Վեծին Ծրիտանիսց Վիացեալ թագաւորութեան ամէն կողմերը ձեր Վեհափառութեան գաղթականաց երկիր ներուն շատերուն մէջ, և Վերևելեան Հնդկաստանի մէծապատիկ ընկերութեան իշխանութեան տակ եղած երկիրներուն մէջ: Այս ժողովները մեծապէս ե բարեհաջանանձ սպառով գործակից ե

մակատան մէջու իրարու վրայ հաշուելով (ասկէ քանի մը տարի առաջ եղած հաշուից համեմատ) տարին երբ եմն զրս ու երբ եմն հինգ հաղար լիրա սթէրլին նամակատունը կը կորսնցունէ աս մնացնէ են :

շամերէն :
Վմէն նամակ կամ լըտպիր որ Վնդղիոյ միացեալ
նահանգներուն մէջ, մէկ տեղէ միւս տեղ պիտի
խրկուին պէտք է որ վրանին մէկ սիամձ՝ ըստւած
դրոշը ունենան, ու այս՝ կարմիր կամ՝ կապոյտ
գունով թագուհոյն պատկերը տպուած պղտիկ
թղթի կտոր մըն է միւս երեսը խիժած, որուն
գինը մէկ փէնի է ու նամակին վրայ կըկացունեն,
Վասնկ՝ հեռաւորութիւնը ու մօտութիւնը որչափ
կ'ուղէ չոփազմնց ըլլայ, միշտ նոյն հատուցումը
կ'ըլլուի, հինգ հարիւր միջն տեղ ու երկու մլն
գացող նամակներուն ալ մէկ գին կըհատուցուին,
ասինն մէկ սիամձ՝

Ամսաբան աչք պատճե՞ն : Վմէն երևելի վաղացներուն մէջ, ու սկիզ հեռու
է ընդհանուր նամակատունը, գրեթեմէ ամէն՝ մէկ
կամ երկու մզսն իրավմէ հեռաւ որութիւն մանր
նամակատուններ կան, որոնց Պիկնշ օֆֆիշը կըսեն
ուր նամակները միացն կը յանձնուին : Հսոյանձ
նուած նամակներն ալ պէտք է որ գրում ունենան
եթէ ոչ փենի մը կըհատուցուին : Վսկից ալ ի-
րենց մասնութոր մարդիկներովը մեծ նամակատու-
նը կըփափադրուին, ուրիշ ալ պշափ ուրիշներ

ղան մեր տշխատութեանցը : Այս ազգու կեր

պիւ գնրծակից եղան մեզգրեթէ բոլոր տցերը
աշխարհքիս, ուրան զոր յանձնաբարական ժողով-
ներ կարգեցան նպաստամատոց ըլլուր համար
այս գործառնութեան կատարմանը . զօր ձեր
Վեհափառութիւնը իրաւամբ անու անեց թա-
գաւորական հրամանագրոյն մէջ . Համաշխարհա-
կան ցոյց արուեստից համօրէն ազգաց երկրիս :

“Արպարտաւորիմք ճշնաբառութիւնը յայտնելու
համար յիշատակել այս տեղ բարեւսէր փոյթը ,
որով աղդին տմէն դասուն մարդ իիլը բիչ կամ շատ
բան դրին ընդհանուր հանդիսարանը : Պարտաւու-
րութիւն է մեզ նաև մեր խոնարհ և ակնածա-
կան երախտագիտութիւնը լ ձեր կ եհա-
փառութեանը , որ բարեհաճեցայք հաղորդ տեկից
ըլլու ձեր հպատակացը՝ յուղարկելով ՚ի Համաշ-
խարհական ցայցը բանի մը երևելի և հաջուա-
գիւտ բաներ :

“ Ի՞նդհանուր հանդիսարանը բան դնող անձանց թիւը գրեթէ 15 000 հոգիի կը համեմի. որոց կէսը Վեծին Երիտանից տէրութեանը կը լիբաբերի. և միւս կէսը կը բառամնուի քառառունէն աւելի օտար ազգաց մէջ, որոնք գրեթէ երկրագունդիս վրայ գտնուած բազուքակիթեալազգաց բավանդակութիւնը կրկազմեն. Համաշխարհական ցայցին մէջ ապրանք գրուելու տեղերը օտար ազգաց բաժնելու ժամանակնեմ՝ ու շազդրութիւնը ըրբներ անոնց երկրին արտադրութեան և փոխադրութեան դիւրութիւններուն ըստ աշխարհագրական զրութեց նոցւ. Չեր Վեհապատրինը պիտի տեսնէ այս պալատին հիւսիսային կողմը ձեւը իշխանութիւնները, և առնելուան կոմիտ, օրուա առաւ հայուսաւ աջեւու.

“ Ամեն ապրանքները ջրս մեծ կարգի բառն եցան . այսինքն նախ՝ սկզբնական նի թերը , երկրորդ՝ մեքենաները , երրորդ՝ ձեռագործ հաստու ածները . չըրրորդ՝ բանդակործութիւնները : Ուրիշերազ բաժանուածնեալ եղանակուածները , այս աշխարհագրական դրութեալ ազգաց :

Հապես ասոնց ձեռքով, այս կերպով՝ հասարակօրին հարկ ըլլար ամեն տուեն նամակատունը վագելգրի համար, ինչու որ այն սրացուած՝ մարդիկ կաները կրթերեն շուտ մը մինչև տունդ ու գրատունդ կրյանձնեն նամակներդ կամ պատասխաններդ։ Վըսուի թէ այս Պլենջ օֆֆիսներն և մեծ նամակատուննեն նամակները փոխադրելու պաշտօնը ունեցող մարդիկը ։ Անտոնի մէջ գրեթէ իրեք հաղար հօգիի կոհամնին։

թէեոր նամակները ցամոքէ կըսպիսւին պատռա-
խանները պիտո շուտ կ'առնուին Անդզիս մէջ,
գիշու թէ այսօր Եղմիքէն բարեկամ մը նամակ
մը գրեց իր բարեկամին ՚ի Կատանգնուպոլիս՝
վայր առ աւ օտան իր նամակին պատասխանը կը-
բերեն ձեռքը կուտան . ան անդամ մը ի՞նչ
ասուիճան թղթակիցութեան ձամբաներուն արա-
գութ շնորհու կ'առնուին անդամ մը ի՞նչ

Քաղլքին հիւսիսային տրեմուեան կողմերը քանի
մը մեծամեծ պարագ զներ կան , որոնց մէկ քանիին
մէջ բարձրաբերձ ծառերով թաւ անտառներ
ալ կըդ տնուին նախնի թագաւորներէն տնկուած .
այս պարտէ զներուն , որոնց անգիտարէն վառէ կը-
սեն , բոլորութքը երկաթէ վանդակապտառլ պա-
տօնէ . դռները առաւօտուն կանուխ կըբաց-
ուին ու գիշերը ուշ առեն կըգոցուին : Մէջը-
նին աշխարհի ամեն կողմերէն բերուած զանազան

այսինքն՝ տաք երկիրներուն ազգերը՝ պալատին կերպունին քով զետեղուեցան և ցուրտ երկիրներուն ազգերը ծայրելը դրուեցան :

“ Հեր Վեհափառութիւնը մարդասիրաբարբար
բարեհածելով ձեր թագաւորական փակաղ տշտին
(բարբ) մէջ ընդարձակ գետին մը չորհել անոր
վրայ շամախարհական ցոյցը ընելու համար . ա.
ռ.աջին հիմունքը շինուածոյն զոր այժմ ձեր ներ-
կայութեամբը կրպատուեք , անցեալ ամին սեպ-
տեմբերի 14—26ին դրուեցաւ : Եյն ժամանակէ
ի վեր եօմը ամիս անցաւ . և այս միջոցիս մէջ
շինողներուն և գործաւորաց բարեջան փառթավ-
և գործունէութեամբը ճարտարապետական բռ-
լորսմին եոր ձեռ ով մը պատու ական շնչը մը կանգ-
նեցաւ , որ 1848 ստուաշափ երկայնութեամբ և
408 ստուաշափ լայնութեամբ կետին մը կը ոցէ ,
և այս շնչը 40 հազար հանդիսատես կրնայ պա-
րունակել . սրուն մէջ ապրանաց հսմար եղած
տեղը ընդամենը 10 մըսնէն առելի երես ունի :

“ Եւր պատու ական և նորաձեւ շինութեան
գաղութարը միւտը յառզէֆ Ի՞էքսթըն ծարտարա-
պետին հանձարցի արդիւնքն է , որուն համար
գործակալները կըպարտաւ որին իրենց շնորհակա-
լութիւնը մատու ցանել :

“ Համաշխարհական ցոյցը աս բանք բերողներուն մէջ արժանաւորաց վարձատրութիւն բաշխիլուն վայոր՝ որոշեցինք, որ միտալի ձևով տրուին, ոչ թէ իրրե պարզ և անձնական նախանձու սրա թեան գրգիռ մը, այլ իբրեւ վարձք գերազանցութեան, ինչ ձեի տակ որ տեսուի այս գերազանցութիւնը, Ա արձատրելու անձանց ընտրութիւնը յանձնուեցաւ երդուեւ ալ դսուաւորաց ժողովոյ մը (ժիւրի), որ կազմեալէ Վնդղից և օտար տէրութեանց հպատակներէ այս վէրջինները իրենց կառավարութիւններէն ընտրուեցաւ, իսկ առ դվինցի գատուաւորուց ընտրութիւնը Համաշխարհական ցոյցին գործականիրէն եղաւը ըստ յանձնարարութեանց տեղական մասնաւ որ ժողովոց, Ե յս երդուեալդ ատաւ որսաց մէջ շատ երեւլի և Յարապայի մէջ հռչակեալ անձինք գտնուելով, մեծ երաշխաւորութիւնն մըն է թէ վարձատրութիւնները անկողմնապահութեամբ և արդարութեամբ պիտի բաժնու ին :

“ Տերիքալի է մեզ նշանակել աստանօր թէ ,
թէպէտի . այս գործառնութեան մեծութիւնը և
երկիրն լուն հեռաւ որութիւնը ուսուկից հասան
չնդհանուր տեսարանին մեջ եղած ասբրանթները՝
կի նային յապազտ մ մը պատճառել , բայց և այն
պէս այսօր որ ձեր Վեհափառութիւնը հաճա-
ցաւ մարդասիրաբար նիրկոյ գտնուիլ Համաշ-
խարհական ցոյցին բացուելուն , այս օրն է , որ
՚ի ոկզբանէ անտի սրոշուեցաւ . անոր բացու ելուն
համար : Եյ ծշդութիւնը յարանի տաղացոյց մըն
է թէ Արտուծոյ պաշտպանութեամբը , բարի կո-

ուեր, ծաղկիներ և անասուններ կան, որովք օտարական այցելուի մը հետաքրքրութիւնը կրգրդեն, ինչու որ կըտեսնուի այն տունիերան վրայ գրուած՝ իրենց անուններէն ՚ի զատ նաև ինչ թուականով, որուն ձեռօքը և աշխարհի որ կողմէն լնդղիա բերուելին . Վմէնն ալ զգուշութեամբ տնկուած, խնամով հոգ տարուած ու ախորժակովմը տեսակները իրարու քով յարմար ցուցած :

Այս մեծ պարտէ զներուն մէջ հասարակ է զած
ծառերը՝ օդի ըն են, ինչպէս միը քաղաքներուն
մէջ թթենիները . այս ծառերը աղու որ տես ոք
մը ունին, ու տերենին վարդի տերեն ներտուն կը
նմանի բայց խոշորէի, պտուղ ըռնին ու վա-
նուն աղու զոյ թիւն չեն թափիր : Թէ որ Ենդ-
դիացոց շնորհատեսիլ ու աղի ջրի մէջ շատ դի-
մացող ու չփառող նաւերուն վայ կըհիանամք՝
ահա այս կարծրափայտ ծառերուն կոճղերուն
կ'ընծայութին այս գոտին թիւն ները :

Ես պարտէ զներուն մէջէն բաղ, ին մէկ կողմէն
մինչդեռ միս սը անցնող անցքիր կան փողոցի պէ՛, ո
վնասձ՝ նյագլ ս երկաթէ վանդակին լոլ երկու
կողմէն, ու զանազան տեղերէ դռներ ու նին
ուրկից կ'երթուի ժուռ գալու տեղերը՝ պանք
ու արձակի են գտնեան ժամանակը անհամար
ճարդոց հնասեղ պատեհ լու գալով։

Տեսնելու արժանիքան մ'է հան անձով ժողով

մեցողութիւնը և ժաղավրդոց մտերիմ գործակ ցութիւնը ի՞նչ մեծ բաներ կանան ընել, օգնական ունենալով խանց նորահնար զիստ թինելը

“ Վ յագիսի համառօտ կերպիւ ձլը Վ էհափա
ռութեան առջև դնելը մեր աշխատաթեան
արդիւնքը , կըմնայ մեզ մեր խննարհ և օրինաւոր
երախտագիտութեան հաւաստիքը մատուցանել
Վ այս առաջարկութեան վեհապետ է Արքայի կողմէ

Ճեր Ո՞ւծափառութեանը վասն քաջութիրութեց
և նպատակից զորս ընկալուք ձեր ՈՒ հափառու-
թենէն մեր այս ընդարձակ և բազմուշխատ պաշ-
տօնին ընթացքին մէջ ։ Այլ ցանկալիք չերմեռան-
դութեամբ որ այս գործառնութիւնը , որուն
նպատակին է մարդկային ճարտարութեան ամէն
ժիւղերը լոււացնել , և երկրագնուայն վայ կըտ-
նուած ամէն ազգաց մէջ խաղաղութեան և բաշ-
րե կամութեան կապերը ամացընել , այս գոր-
ծառնութիւնը կըսնմիք կարողանայ ՈՒ իրին Սա-
խախնամնութեան պաշտպանութեամիլ ը , երջան-
կացընել ձեր ՈՒ հափառութեան ժողովուրդը
և ձեր բարեբազդ ու խաղաղական տերութեան
օրերուն առ առել լիշտափակաց արթավի թուա

Վ և հափառ Վ իրթորիա Թագուհին հետեւալ
կերպիւ պատասխանեց :

“Ո՞հ ուրախութեամբ կընդունիմ այս շա

Մշտարհական ցոյցին բացուելուն վերաբերեալ
բայտարարութիւնը , զօր ներփայացուցիք ինձ .
Վասնաւոր փուժավ և մեծ խնամքով ու շադրու-
թիւն զրի ձեզ յանձնուած աշխատութեանցը
լիս և այժմ մտերիմ բերկրութեամբ ականա-
ռուս և մ ձեր անդադար և խոհեմ ջանից բարե-
յածող արդեանցը այս վսի մաշու ք տիստանավոք ,
որ կրչջապատէ զիս այսօր : Խոլորով սրտիւ ձայլ
առակից կրպոմ ձեզ ազաքէլու զիստուած՝ որ օրհնէ
այս գործանութիւնը , որպէսզի օգտակար ըլլոյ-
իմ ժողովսդէան բարօրութեանը և մարդկային

սղգին հասարակոց շահուն, բաջալերելով ճար՝
ուրութեան և խաղողութեան արհեստները,
կուտեեան կապէրը սեղմէլով տշմարհքիս վկաց
քտնուած սղգոց մէջ, զորդոցնելով անոնց մէջ
գոտուաւոր և հայրական նախանձաւորութիւնն
իւ սգտակար կերպիւ ՚ի գործ գնելու իմացական
խաղողութիւնները, զոր չնորհեց իրենց Ա երին
ախտախնամաւթեան բարութիւնը՝ մարդկային
սղգին երջանկութեանը համարու”.

Դաւրէ մէն ապրիլի 10 սմաթուով կըդրեն
և զ թէ , գերապատիւ . Ի՞է կնազարեանց թաղէսս
Հքի պիտիովուոր . Նմսնապէս Ազ ունեանց գե-
ապատիւ Առհակի Արքի պիտիով ար յիշ ալամայ
ին հասեր են ՚ի Դաւրէ ժ . ուր մեծ յարդանօք
և մեծարանօք ընդ ունուեր են տեղական կառա-
լորութենէն և բոլոր հայոցի ժողովուդէն :
Նշպէս լրագրոյս անցեալ ամին նոյեմբերի 24

կողմեածանեաց կառքերուն ու կառապետնեաւուն փառաւորութիւնը . իսկ կարգը և լուսթիք բրոլ կրշտունակեն սլաքովիլ ամեն էլիր բակէ օքանաբակէ ետք , դիտողը թեան արժանի է : Վետմար ժողվուրդ ընդարձակ անցրի մը երկու ողմէն ամսնք կայիներ անցնողկառքերը ու անցուարձը կըզ իտին , ամսնք կըպարագն ու ամսնք առերու տակ նստած՝ օքերու շւեքին մէջ օրա իր կոմ գիրք մը ձեռքերնին կըկարդան : Հաս՝ իրադարձույթի սիրելու հաւայն հետ բազուկ բազկի նշանայն խօսուկցու թեամբ կամաց կամաց խուներուն վկայ ժուռ կուգայ , հսկ մաքուր հագաւած զբաց մը էրիկ կնիկ մէջլինին իրենց սիրուն սպազ պղոփիկ ու կոյտառ զաւակեան ձեռքէն բանած , հետք կըպատճեան :

Եսոնց մեջ ջամկենէն երևելի պարտէ զբայց դառնութ ուածն է, ուր սերբէնելայն բայլը, օձանման գետ

Նըցանեկամբ ՚ի բոլոր պատե և կըքարեմազթեմբ
ամենայն ջերմեռանգութեամբ , որ յիշեալ պրեա-
զան Հավուաց ազգասկիրական և ու ուռ մնանիքա-
կան ջանմեքը բարեկալ դ դպրոցներ հաստատուին
Պարսկաստանի մէջ , որպէսզի հայկազուն մանկուն-
ըը կարող ըլլան օրինաւոր կերպիւ յառ աշխանալ
և զարգանալ զանազան հարկաւոր ուսմանց և
հոգեւոր կրթութեանց մէջ :

Գանդսնէն մարտի 16-28 ամսաթուով կը բռեն
մեղքէ, նոյն ամսցի մէջ չՏաճկաստանի աֆրոնէն
250 մնտու կի շոփ ծախուեր է 340-350 թալէ-
ոի փիբուլն : Իսկ այդմ հազիւ թէ 340 թալէ-
ոի գնոյ տռնող կրկտնուի : Յիշեալ բաղաբին
մ.ջ 197 մնտու կ անլաճառ տիբին կայ եղեր :

Նաճկատանի աֆինին զնոց իջելուն պատճառը՝ Կալվաթայի և Պոմպոյի աֆրոնին առատութելուն է . բայսի կրկածառ ի հեկու , որ տա տար

— Վինելագուրէն ապրիլի 8 ամսաթուով ըստ նոր տուժօրին կըծանուցանեն թէ 32 սնտուկ Տաճ կառատանի աֆին ծախուերէ 305-299 թաշքու մեջան առանձնան 80 և ուն :

— Վինեավորի Ռուսական մարտի 15 և տպարի 1 ամսաթաւով երկու թերթերը ընկալված։ Այս լրագրույն յարգու հրատարակիչը մեծապէս կը ցաւի Կալիկաթոյի Աշխատիբին՝ դադարմանը համար։ Օրուն վայոյք երկար յօղուած մը հրատարակած է ապրիլի 1 թերթին մը ջ։

ԿՈՍՏԱՆԴՎՈՒԹՅՈՒՆ · 19 Մայիսի ·

(Օլոէնապուրիկի գքսութեան յաջորդ և Տանի-
մարդի թագաւորական գահոյն ժառանգ բարձ-
ապատիւ Նիքոլա-Անդրեան-Տիկը ՈՒծ
Դուքսը : որ Յունաստանի Ամալիա թագուհւոյն
եղայրն է : ամօնյս Ալին Հեղենական կառավա-
ռութեան (Օլոէն անուն շոգենաւով հատաւ ՚ի
խտանինուպօլիս : Ասրայսուռնուի ալբունի
պալատին առջև էն անցնելու ժամանակը , (Օլոէն

Ըստ սովորութեան թնդանօթներ արձակի լով ողջունեց զմբաքաղաքը, և անմիջապէս իր ողջունեն պատասխանը ընկալաւ թոփիսանէ ին Տարտկացներէն :

սուած շնեծու գետին մեկ՝ կողմը կըլլան ըստ
և ծի մասին վերոյիշեալ կառքերով մեծ, պասյու-
մերը : Վատեզ չէ հոս յէշելը որ այս ընդարձակ
հոսութին մէջն է, ուր այս տարիի համաշխարհա-
յան ցոյցը ՚ի գործ դրուեցաւ մայիս ամսուն :
Եթենիւ ժառագ ըսուածն ալ երեւիլ է ու մէջը
հինգ անաբանական ու անկապանական պարտէզ-
ուեր ու նի: Ո՞իւս փառ գերին են, կընյա ժառագ, մէնի
ճէյսա ժառագ, որոնք Պըդինէն ժալցյա ըսուած թա-
յառուսական պալտափին մօս են, բայց միւսոց
փէս փառաւոր չեն: Ո՞ինորիս ժառագ՝ որ նոր է
գետ ու անգարդ, ու քաղքին արեւելեան հա-
յուատին կողմէ :

Վյա մեծամեծ պարտէ զներէն զատ՝ որոնց մէկ
որիուըք այնքան մէծ են որ մէկ ծայրէն մինչև
էկուլ անցնելու համար ժամեր կըհարկաւորին,
ուն սահ ուրիշ մանր պարտէ զներ կամ քա-
ակուսիներ ինչպէս որ անգղիարէն ալ Այսուցը
սուռած են, որոնք վերցիշեալ կերպով երկաթէ
և անդակապատ ու մէջերնին գալարագեղ ծառեր
և կերպ կերպ ծաղիկներ ունին :

Ա. Կ. Տ.
(Պիտի շաբաթակույթ)

ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔ

Նատան գործակալներէն , որսնք առաջնորդեցի
զլյէծ Դուրսը ՚ի զ եսպանատուեր . ուր փառա-
ւոր սենետակներ պատրաստուած էին յիշեալ մե-
ծաշութ հիւրօյն համոր :

Բարձրապատիւ Մեծ Դուքսը՝ ընկերութեամբ
Յունաստանի գեոպանին և գեոպանատան պաշտօնատրաց ամսոյ 12ին օգոստափառ Կայսեր
ներկայացաւ . որ շատ մարդ տօիրութեամբ և
յարգանօք ընկալաւ զիտրին Բարձրութիք : Յես
այնորիկ յիշեալ իշխանը այցելութեան գնաց
բարձրապատիւ Մեծ Եպոպեանին, և այս այցել
լու թիւնը լմանալէն հասե՝ (Օ)մն շգենաւը, ո
բուն մէջկըտան էր Մեծ Դուքսը, շարունակեց
իւր ճանապարհը մինչև ՚ի Պետրովուրեէ :

Օգոստա միաւ Յալ լթանը հաճեցաւ Օլուն
պուրկի Մէծ Դքսին հրամանին տակ թողարկ, որ
չափ ժամանակ որ Կոստանդնոս պօլիս պիտի մն չ
գեղեցիկ և վատաւոր կառք մի, հինգ զուդ թիա
կով երկու նաւակ և առքունի սխուէն վ'ց ձի
այլեւ հարկաւ որ հրամանները տրս եցան, որպէս
զի մշյաբաղաբիս ամէն պտրած երեւլի տեղ
ու անքը արժանաւոր յարգութիւն ըլլայ Նորի
Քարձութեանը :

Ա ԵՀԱՓԱռ Խայսը ՚ի պատի բարձրապատիւ
Մ եծ Դքուն փառաւ որ հացկերսյթ մը բրաւ ար
աօր Պէլյէր Պէլյի արքունի պայտառ . ուր հրաւիւ
ուած էին բարե կամ տե բանց դեսպաննելը

Կայսերական հրովարտակաւ որ ՚ի 12 սմոց
զինու որական ժաղավայն անդամ՝ Վասմելք փոշոց
նախ ժաղավայն նախագահ անուանեցաւ փոխառակ
Վիթմէ Շիմ Վէ հէ մմ. տ փաշային , որ նոցը ,
յայտնի է , բնդ հանուր մեծ զօրապետ կարգեցաւ
— Եգիպտակի փոխարքոյ մեռնող Վէ հէ մմ. ո
Վլի փաշային փորբիկ ողդին Վէ հէ մմ. տ Վլի
պէլը . որ հաղիւ թէ քանի տարեկան կայ , անց
եաւ շորթու հասաւ Վլեքսանդրիայէն , և իւր
ուսմունքը կատարել լսդործելու համար պիտի
մնայ այս մայրաքաղաք . Վէ հէ մմ. տ Վլի պէլը
պատիւ ունեցաւ մեջափառ Կայսեր ներկայանաւ
ու . որ հայութեան հնամեր պնդաւ պնդաւ .

լու . որ հայութիս խնամքք ըստալու զնիքը :
— Խորսրական գպրատածց ընկ հանու ը տեսու չ
Ք. մ. և է ֆենոբին , որ ժամանակէ մը ՚ի մը թ ճա-
նապ ու հորդ աւթիւն կըներ Աւրապայի մշյաբու-
ղքները հասարակաց հրահանգութեան զիւրին
կերպի իմանուլու համար , անցեալ շորթու-
գաղթական շգթենաւով վերագործաւ ՚ի կրո-
տանդնու պօլիս՝ իւր պոտոնը արժանաւոր կեր-
պիւ կոտորելին ետեւ :

— Ո՞րի նոյն առ թիւ հասաւ նաև մօտի Խօճէն
Պօրէ՝ զի տնական առ սուլը Ավելի բի հռոմէական
դպրոցին . որ տարիիէ մի ՚ի միւր բացակայ էր :

— Ո՞ե ծին Ծրբառնիոյ գեսոպան սրբ Խթրէթ քար
Քէնինկը իւր սղնուական ընտանե օքը անցէ ալ
շարթու Կյոզլուի իւր պալատը թաղտալով՝ թայ
բարիս զնոց իւր ամսուանցը բնակի լու :

— Եղիսաբետկան շգենությունը Ալեքսանդր ամսուն
12ին հասաւ ՚ի Կատանգնու պօլիս Ըցէքսանզ.
բխյեն գալով, Վյու շգենուաւն մէ ջէին Լիդիայ,
տոսի կառավարութեան ուս և տրոց պաշտօնեաց
Եղիմ փաշան, Ըցէքսանդրի այլն Ալեքսանդրի մաս
լու ճանապարհին (գրանցիթ) տեսու չ այս է տո
տին փաշան, և Հասան է Քինտին որ խորհրդու
քարտուղար է : Վյու երեք գիլաւոր ունձինըր
բարձրապատիւ Վազգաս փաշայն կազմ.նէ կու¹
գանեաբ Ենարձաւաց յն Դժան Հետի խորհրդակցու
լով, որոշում մը ըլլոյ թէ ինչ կերպիւ արժան է
՚ի գործ գրուիլ նոր բարեկարգութեաւն (Թան
գիմաթ) կանոնները Լիդիաց ուի մէջ պահ ն բնուկ
չաց բարբը և ոսկօրու թիւնները մէծապէս առաջ

բեր են աւքութեան միւս մասանց բնակիչներն
— Բայ սիոյ օտևանեան դեպահատան խորհր
դց բարտու զար Ալի է ֆէնախն ամսոյց ծին հայ
սաւ Պէտընէն՝ Կալազի Ճանապարհաւ, Վյու գոր
ծակալին միջոցաւ Շառաւսիոյ վեհափառ թագաւո
րը Ասրին Աշճիւ ըսուած կարգին մեծ ժապս ւելը
յու զարկեց արտօպքն գործոց պրշտանեայ գու
մափայլ Ալի փաշշշին, Նմանապէս նոյն կաղաքին
հրամանատակի Խաչը յու զարկեց վահմաշու ք Ա
մէն է ֆէնախին, որ կայսերական ատենին առաջ

– Յայտնի է որ մաքսի համար մաճառար ո՞ն...

Հատութեան (թարթ ֆա) վէրաբննու թիւնը լըմքնեցաւ : Եյս գործապութեան համար Աշող վիզ ազգին կողմանէ դրււած գործակիցները պարունայց Պատրիք, Առւտ և Շաբրլ Ատֆանդէն պատուաւ որ վաճառականներն էին . որոց այս պարագայի մէջ ցոյց տուած բարեսէր ջննքը և գործակիցներնը վարձատրելու համար , օգոստավատ Վայորը հաճեց և Նէշնի իֆիլիար չնորհելու անոնցմէ երկուբնն . ի կ պարոն Լ օ ֆալթէնը՝ ըստ որում ՚ի վազուց ստոցեալէ Նէշնի իֆիլիարը ըթափառի ադամանդ եալ տու փամը ընկալու . Եյս առ թիւ Անդ վեց գ ե ապահառուած թարգման միստ Հէնրի Ուլիս և ս Նէշնի իֆիլիար ընկալու .
— Ո՞ւծ Լողիթէնթ պարոն Նիբովասու Արիսթարց քիին որդիքը պատիւ ունեցան երրորդ կարգի ադամանդեայ Նէշնի իֆիլիարը ընդ ունելու օգոստավատ Առ լիժ անէն :
— Ի արձրագ սին Դրան թարգմանաւան դըլսաւ , որ անդամներն եւ Արգումնեան յարգոյ Ատե փան ազնն , որ անցեալները կառ ավարտ թեան սլաշոնիւ մը Ակ մէլիք և անկեց ՚ի Դարգ անել գոցած էր , ամեցյ Աին զարձաւ ՚ի խառանդ նու պօրիս , ուր երեք օր մնալ վ մէլ տալի Ակ մէլիք գնաց կուռավագթեան նոր պ շոօդիւ մի :

— Եաշխատ կրղքեն թե , ոսկի ջիւմին ահազի
քրիզութիւն մը պատահեցաւ ի էլլու բալուրը
որ կրեթե . միիդր զարձաւ : Մյուղեւով թե մեծ ե
զգացմի միաս մըն է Վարդապետի համար :

— Արւըքը՝ չէն կըդրեն թէ, Ուստաց բոլոր զօրքը
մէ կնեցան Վալորիալէն և Վալտովիայէն ։ Վիհ
նոյն բանը ըրբն օսմանեան զօրքը ։ Ըստորու մ
յիշէալ իժամանութէ անց մէջ հանգստութիւնը
և բարեկորդութիւնը ամուր հիմուց վրաց հասու
տառաւ եցան ։ Վարձրաբոյն Դրան խոհեմ և հե-
ռատես կառավարութէ ամի՞ը :

U P S U E R P U L U H I P P

ԱՎԴԴԱԾ. | սնուն , 5-17 Մայիսի : Համաշ.
խարհական ցոյցը տեսնելու համար անթիւ բազ-
մութիւն գո մօրուած է՝ այս մօրաբաղսքիս մէ ջ-
և անոնց թիւը օրըստօրէ աւելիալու փոյ է՝
բայց և այնպէս հաստրակաց անդորրութիւնը և
բարեկարգութիւնը ամենն ին չլիզ ովկցաւ : | Եւ
այս բարեբագդ կացութիւնը հաստատուն պահե-
լու համար՝ կառավարութիւնը հարկ չհամարեց-
բազմութիւ զօրք կեղանացնելու | ընասնի մէ ջ-
այլ միայն 5000 զօրք բերել տաւաւ՝ որց վայ-
աւելընելով սոսիկանութեան 7-8000 Մ սհազ-
պոն զօրք և 2-3000 անկարող զինու ոներ, ընդ-
ամէնը 15-16000 հռչիի կրծանի մօրաբաղսքիս
բայր զինու որական ուժը հաստրակաց բարե-

բըսակք . ուր բազմութիւն զօրաց ներկայութեամբ ը
անգամ զ տուար կը լայ հասարակոց հ անդարսութիւնին նը
հասաւուած պահել աղստիսի պ որագայից
մէջ շայրութագը դաշտավակը չափարհիկ տե-
սարանն մը կը ձևացընէ . այնտեղ ջնուած Վապա-
կեղէն Պալատին պատճառաւ . ուր տեկն օր 20
հազար հազիւն աւ ելի այցելուներ կը մանեն ու-
կելընե . և նշանակութեան արժանի և որ հանդի-
սաւու կանաց թիւը երիկ մարդացմէ քառապա-
տիկ-աւելի է .

Համ չափարհական ցոյցին մէջ զանազան ազգաց
տրուտծ թաղերը օքըսորէ և ու առաւել կը դար-
դարու ին բազմաւուսակ արհեստակեր տաւածնեա-
լուն . և ողիստառնի թաղին մէջ բարու հանդիսա-

տեսաց հետարրբութիվ առա և լամի ս շարժող, Հոգակաւոր ադամանկաէ Դուռ-Եւ-ը ըստուած, որ բանիցն իւսոն կրնչանակէ :

Վիեչե մայիսի 3 թւու նոր տու մարքի Համաշխարհական ցյցը զբուղը Համբ 11.186 հակ զանազան ձևապարձնելը հասան զբուրքնե :

Վայիսի 55-ն սկսել է Ազգեկաց Պալատու մատելը տաճա կաց գինը 5 շվենի 184 ցուցին . և ոյու պատճառաւ նոր օք և հետեւ օք հանդի սառեաց թիւք խիստ շատ էր Վայիսի 55-ն օքը տաճակիւրէն ժորվա ած գրամց գումար ը 2,300 միա սմէրեանի հայու առնենք 252,000 մատել

Յայտնի է որ Ալբակեղեն Պայտագոր կիրակի օրեւը
դաց է . և այս պատճառաւ շընակոյ զիւղերեն
կիրակի օրեւը և կող ործու որները չկրնալով
շամաշինութեահան ցցցը տեսնել . անոր հսկայա-
ձե զեղեցիկ պաշտին շըրս կողմը խուռն բազ-
մա թեամբ գունդազ ունդ կըստըտին շայտ-
հալը դաշտափակին մէջ :

Հայ բողոքի զանազան լեզուները գիտցող երկու
թարգման դրուեցաւ Վէսթմինսթրի գատառատա-
նարանը, որպէսզի օտարականներէն մէկը եթէ
գանգատի երթալու ըլլոց գատառ որները կարող
ըլլոն շուտով անոնց իրաւունքը ՚ի գործ դնել
բացաւ Արքին Արքունու օրադիրը կըսէ թէ, մինչ
չե ցայտօր այսպիսի գէպք մը ըպատահեցաւ:

Ադղիսցի արհեստուորները փառաւոր հայ
կիրովթ մշ բախ օտարական արհեստուորոց
որոնք զանազան արհեստակերտու ածներ բերին
Համաշխարհական ցողոք դնելը . Եյ ինչոյքը
որ. Զայլ Խամբէքին նախագոհութեամբը եղաւ
որ թագաւորական ակագի միացին կառավարն է
Եյ հացիկ բայթին մասնակից եղան գրեթէ 80

օտարագիր խիստ երե է լի արձեւտաւորներ :

Հայարակոց ու շագրու թիւնը բոլորովին Հայ
մշակաբհական ցոյցին վեց գարծած ըլլալով շապարաւին գործքերը մեծ հանդարտութեան
միջեն առայժմ : Վիստոր Աւոքուհարթ պաշտօ
նի ից ղեմառաջարկութիւնը մը ըրած էր ազգային

ժաղագիքն մէջ, իրը թէ պաշտօնեաննիը իրենց
բնագրակի պատճառու տուած ըլլուն Պատին ըրած
և կազմ սկան տնօրէնու թեանցը Ենդզիս մէջ
և յս ռաւածարկութիը մ.րժոււ ցաւ 280 քուէով
ընդդէմ 201 քուէից Ենդային խորհրդանոցը այս
օրու ան նիստին մէջ 116 քուէով ընդդէմ 35
քուէից սրոշչց, որպէսզի իւր անդամներէն ընդ
համուր ժաղալ կազմուի եկեղեցական պատու ան
ուանց գէմ եղած տռ աջարկութեան վրայօք վկ-
ճագանելու համար :

ԳԱՐԱՎԱ · Փարփակ, 6-18 Մայիսի ։ Օրութեան

Ները և հասարակութիւնը մասնաւորապէս զբաղ-
եալ են Աահմանադրութեան վերաբննութեան
խնդրոյն վայոց : Տերութեան ամէն կողմէն
բազմամիտիւ աղեքրասագրեր կուգան ազգային ժողով
վայն , աղաքավոր Աահմանադրութեան վերա-
բննութիւնը ՚ի գործ դրուի : Խայց այս բանը
օրինաւոր կերպիւ ըլլալու համար . ըստ զօրու-
թեան ԱԱերորդ յօդուածոյն Աահմանադրութե-
հարկ է որ ազգային խորհրդանուցին անդ ամոց 4
մասէն երեք մասը հածութեան քուէ տայ : Աա-
կային շատերը կերպային թէ ազգային ժողովը այս
յօդուածոյն ճշդիւ պէս հպանութեանը ուշադրու-
թիւն պիտի չընէ :

Կառավարութեն կուսակից օրագիրներէն մէկը
այսինքն Գրանիդիլի-աժօնելը մօտօբելս երկու յօդ-
ուած հրատարակեց անցեալ տարուան մայիսի
31/ն սահմանա ած օդինոց զէմ, (որ ինչպէս
յայնի է ընդհանուր ընտրութեան իրաւունքը
կրտ. զմէ) : Այս յօդուածները մեծ աղդեցութի-
րովին հաւարակութեան վրայ ։ որ կըկարծէր թէ
միշտ ալ օրագրին հրատարակիցը մօսիւ Վէրոնի-
հատօրակապեառութեան Գահերէցին գիտուո-
րութիւնը կըյացանէ : Վակայն պաշտօնական օ-
րագիրը Մանիկեօր սի- Առաջ անուն փութացաւ
հետեւալ հոման օր յայտարարութիւնը հրատա-
րակեալ առ հետաւ պատճեն ու անհետալ ու էլլու-

բակի լու յիշեալ օրսուրի զբածերուն գէմ :
“Եթե մարդ գիտէ որ ծովի Աէրոն իւր այլանուան
իւրցեաց և ամենասառ ըշրջապարհն իւր օրսգիւը . և այժմ
ամենաքիչ կատարեալ բարձրացրենիւնը չայցնէր .
իւրաքանչ ուղեան ընդուրէմարք իւրասկզութիւննեւը իւրզին
պարունակն իւր կատարեալ և հասարակաշեգութեան
իւրագիւը պարասիստապու են միասնիւթիւննելուն ար
առնետ ուրիշ գրուածուը” :

Ե յո յայտարար թիւնը, զոր Փարփղի օրաց դրաց մեծագ վիճակ իրենց թերթերուն մէջ հաստարակեցին, հաստարակութեան միտքը քիչ մի հանդարակեցուց : Վակայն ումանք կըպնդեն թէ լուի Նարովկանը գտղուուկ մասնակից է Քառանինին-գիտօնելին գրածին, և թէ մայիսի 31ին հաստատուած օդիքաց եղումը կազզէ, յուսալով թէ այս միջցաւ կրնայ վերտան գահերէց ընտ-

